

Seat No. : _____

JI-117

January-2021

B.A., Sem.-III

CC-203 : Economics

(Economic Development & Economic System-1)
(New Course)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

વિભાગ – I

નીચેનામાંથી ગમે તે ત્રણના ઉત્તર લખો :

1. આર્થિક વૃદ્ધિ અને આર્થિક વિકાસના ખ્યાલો વિસ્તારથી સમજાવો. 14
2. આર્થિક વિકાસ એટલે શું ? આર્થિક વિકાસના નિર્દેશક તરીકે રાષ્ટ્રીય આવક અને માથાદીઠ આવકની ચર્ચા કરો. 14
3. સમતોલ વિકાસની વ્યૂહરચના સમજાવી, સમતોલ વિકાસની વ્યૂહરચનાની તરફેણ અને વિરુદ્ધની દલીલો ચર્ચો. 14
4. અસમતોલ વિકાસ એટલે શું ? હર્ષમેનનો અસમતોલ વિકાસનો સિદ્ધાંત ચર્ચો. 14
5. માનવ વિકાસ આંક એટલે શું ? માનવ વિકાસ આંકની રચના સમજાવો. 14
6. વિકસતા તેમ જ વિકસિત દેશોના સંદર્ભમાં માનવ ગરીબી આંક ચર્ચો. 14
7. વહીવટ અને સંચાલનનો અર્થ સમજાવી, બંને વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો. 14
8. પારદર્શિતા એટલે શું ? પારદર્શિતાનો ભ્રષ્ટાચાર સાથેનો સંબંધ સ્પષ્ટ કરો. 14

વિભાગ – II

9. યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો. (ગમે તે ચાર)

8

- (1) જીવનની ભૌતિક ગુણવત્તાનો આંક (PQLI) કોણે સમજાવ્યો છે ?
(a) ડેવિસ મોરિસ (b) એડમ સ્મિથ (c) કેઈન્સ
- (2) આર્થિક વૃદ્ધિએ આર્થિક વિકાસનું _____ છે.
(a) પરિણામ (b) કારણ (c) લક્ષણ
- (3) સમતોલ વિકાસ એટલે _____.
(a) કૃષિક્ષેત્રનો વિકાસ (b) ઉદ્યોગક્ષેત્રનો વિકાસ (c) તમામ ક્ષેત્રનો વિકાસ
- (4) 'પ્રારંભિક શક્તિશાળી પ્રયાસ'નો સિદ્ધાંત કોણે આપ્યો ?
(a) રોડાન (b) હર્ષમેન (c) નક્કર્સ
- (5) માનવ વિકાસ આંકના વર્ગીકરણમાં ભારતનો સમાવેશ કયા વિભાગમાં થાય છે ?
(a) ઉંચો માનવ વિકાસ આંક
(b) મધ્યમ માનવ વિકાસ આંક
(c) નીચે માનવ વિકાસ આંક
- (6) GEM જાતિ સંબંધિત _____ નો માપદંડ છે.
(a) વિકાસ (b) શક્તિ (c) ગરીબી
- (7) ભ્રષ્ટાચાર દૂર કરવા _____ મદદ કરે છે.
(a) પારદર્શિતા (b) ભાગીદારી (c) ઉત્તરદાયિત્વ
- (8) વહીવટનો ખ્યાલ કેવો છે ?
(a) આર્થિક (b) બિનઆર્થિક (c) રાજકીય

Seat No. : _____

JI-117

January-2021

B.A., Sem.-III

CC-203 : Economics

**(Economic Development & Economic System-1)
(New Course)**

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

PART – I

Attempt any **three** of the following question :

1. Explain the concepts of economic growth and economic development. **14**
2. What is Economic Development ? Discuss National Income and Per capita Income as the indicators of Economic Development. **14**
3. Explain balance growth strategy. Discuss the arguments for favour and against balance growth strategy. **14**
4. What is unbalanced growth ? Discuss Hirschman's theory of unbalanced growth. **14**
5. What is meant by Human Development index ? Explain construction of human development index. **14**
6. Discuss human poverty index in the contest of developing and developed countries. **14**
7. Define administration and management. Explain the difference between them. **14**
8. What do you mean by transparency ? Clarify the relationship between transparency and corruption. **14**

PART – II

9. Choose the correct option. (any **four**)

08

- (1) Who introduced the concept of PQLI ?
(a) Davis Morris (b) Adam smith (c) Keynes
 - (2) Economic growth is the _____ of economic development.
(a) result (b) cause (c) character
 - (3) Balance growth means balance in _____.
(a) agriculture sector (b) industrial sector (c) all sector
 - (4) Who introduced the theory of 'Big Push' ?
(a) Rodan (b) Hirschman (c) Nurks
 - (5) In which class India is included in classification of Human Development Index ?
(a) High human development index
(b) Middle human development index
(c) Low human development index
 - (6) GEM is measurement of Gender _____.
(a) Development (b) Empowerment (c) Poverty
 - (7) _____ helps to prevent corruption.
(a) Transparency (b) Participation (c) Accountability
 - (8) How is the concept of Administration ?
(a) Economic (b) Non-economic (c) Political
-

Seat No. : _____

JI-117

January-2021

B.A., Sem.-III

CC-203 : Economics

(Economic Systems)

(Old Course)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

વિભાગ – I

નીચેનામાંથી ગમે તે ત્રણના ઉત્તર લખો :

1. આર્થિક પદ્ધતિ એટલે શું ? આર્થિક પદ્ધતિના મુખ્ય લક્ષણો ચર્ચો. 14
2. મુક્ત વેપારના લાભ ગેરલાભ સમજાવો. 14
3. મૂડીવાદનો અર્થ સમજાવી, મૂડીવાદમાં ખાનગી મિલકત, વારસાપ્રથા અને ભાવતંત્રની સંસ્થાઓનું મહત્ત્વ અને મર્યાદાઓ ચર્ચો. 14
4. મૂડીવાદની સિદ્ધિઓ અને મર્યાદાઓ ચર્ચો. 14
5. સમાજવાદનો અર્થ સમજાવી, તેના મહત્ત્વના લક્ષણો ચર્ચો. 14
6. સામ્યવાદના લક્ષણો જણાવી, તેના નિષ્ફળતાના કારણો ચર્ચો. 14
7. ગાંધીજીના આર્થિક વિચારોનું પ્રવર્તમાન સંજોગોમાં મૂલ્યાંકન કરો. 14
8. ગાંધીજીના ચંત્રોના વપરાશ અને ગ્રામ્ય સ્વરાજ અંગેના વિચારો ચર્ચો. 14

વિભાગ – II

9. યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો. (ગમે તે ચાર)

8

- (1) યુરોપના નગરોનો વિકાસ થતા કઈ પદ્ધતિનો અંત આવ્યો ?
(a) સામ્યવાદ (b) વેપારવાદ (c) સામંતશાહી
- (2) આર્થિક પદ્ધતિ એ _____ પદ્ધતિ છે.
(a) કુદરતી (b) માનવસર્જીત (c) સરકારી
- (3) મૂડીવાદમાં કોણ સર્વોપરી છે ?
(a) ગ્રાહક (b) વેપારી (c) સમાજ
- (4) કઈ આર્થિક પદ્ધતિમાં વ્યક્તિ આર્થિક નિર્ણયો આર્થિક માનવી તરીકે લે છે ?
(a) સમાજવાદ (b) મૂડીવાદ (c) મિશ્ર અર્થતંત્ર
- (5) કઈ આર્થિક પદ્ધતિમાં કેન્દ્રીય આયોજનની તરફેણ કરવામાં આવી છે ?
(a) મૂડીવાદ (b) સમાજવાદ (c) મિશ્ર અર્થતંત્ર
- (6) અધિશેષ મૂલ્યનો ખ્યાલ કોણે આપ્યો ?
(a) એડમ સ્મિથ (b) ગાંધીજી (c) કાર્લ માર્ક્સ
- (7) ગાંધીજીએ કયા પુસ્તકમાંથી વાલીપણાના ખ્યાલનો ઉપયોગ કર્યો છે ?
(a) ભગવદ્ગીતા (b) ઉપનિષદ (c) બાઈબલ
- (8) ગાંધીજીના આર્થિક વિચારોને કોણે 'ગાંધીવાદી અર્થશાસ્ત્ર' તરીકે ઓળખાવ્યું છે ?
(a) નરહરી પરીખ (b) ભોગીલાલ (c) શ્રીમન્નારાયણ

Seat No. : _____

JI-117

January-2021

B.A., Sem.-III

CC-203 : Economics

(Economic Systems)

(Old Course)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

PART – I

Attempt any **three** of the following question :

1. What is economic system ? Explain its main characteristics. **14**
2. Explain the advantages and disadvantages of free trade. **14**
3. Explain the meaning of capitalism. Discuss the significance and limitations of the institutions of private property, inheritance and market mechanism under capitalism. **14**
4. Explain the achievement and limitations of capitalism. **14**
5. Explain the meaning of socialism and examine its main features. **14**
6. Explain the characteristics of communism and discuss the reasons of its failure. **14**
7. Evaluate the economic thoughts of Gandhiji in current situation. **14**
8. Discuss Gandhiji's thought on 'Use of Machine' and 'Gram Swaraj'. **14**

PART – II

9. Choose the correct option. (any **four**)

8

- (1) Which system ended with the development of urbanization in European countries ?
(a) Communism (b) Mercantilism (c) Feudalism
 - (2) Economic system is a _____ system.
(a) natural (b) manmade (c) governmental
 - (3) Who is supreme in capitalism ?
(a) consumer (b) trader (c) society
 - (4) In which economic system the economic decision are taken by a person as an economic being ?
(a) Socialism (b) Capitalism (c) Mixed economy
 - (5) Which economic system favour the centralized planning ?
(a) capitalism (b) socialism (c) mixed economy
 - (6) Who gave the idea of surplus value ?
(a) Adam Smith (b) Gandhiji (c) Karl Marx
 - (7) From which book the concept of Trusteeship was taken by Gandhiji ?
(a) Bhagwat Gita (b) Upnishad (c) Bible
 - (8) Who introduced Gandhiji's economic thought as 'Gandhian Economics' ?
(a) Narhari Parikh (b) Bhogilal (c) Shree Mannarayan
-